

Talousarvion valmistelutilanne

Kunnanhallitus 04.11.2024 § 154
140/02.01.00/2024

Valmistelija

Talousasiantuntija Taina Koivisto

Kunnan taloussuunnitelmaa vuosille 2025–2027 on valmisteilla ottaen huomioon tulot ja menot mahdollisimman realistisesti. Taloussuunnitelmavuosiin sisältyy epävarmuutta verotulojen kertymän ja valtionosuuksien kertymäkehityksen osalta. Valmisteilla oleva valtionosuusuudistus on siirtynyt taloussuunnitelmavuoteen 2027. Työvoimapalveluiden järjestämismääräyksen vastuu siirtyy kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Samassa yhteydessä kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee. Myös kuntien roolia kotoutumisen edistämisestä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaisesti. TE-muutos sisältää epävarmuutta liittyen kunnan osuuteen työttömyystukien rahoituksesta.

Kuntalain mukainen arviointimenettely eli ns. kriisikuntamenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalaissa säädetyssä määräajassa. Määräaika ylittyi vuoden 2023 tilinpäätöksessä Lemminkänselän kunnalla. Valtiovarainministeriö on päättänyt, että Lemminkänselän kunnassa menettelyä ei käynnistetä, koska Lemmi oli menettelyssä vuoden 2022 tilinpäätösten perusteella ja toteuttavat talouden tasapainottamistoimenpiteitä suunnitellun mukaisesti. Arviointiryhmän mukaan lähtökohtana on, että taseen kertynyt alijäämä tulee katetuksi viimeistään vuonna 2026.

Lemminkänselän kunnalle myönnettiin harkinnanvaraista valtionosuutta vuonna 2023. Harkinnanvaraisen korotuksen käytölle valtiovarainministeriö asetti seuraavat ehdot:

1. Harkinnanvaraisen korotuksen myöntämisen ehtona on, että arviointimenettelyssä mukaan ollut kunta toteuttaa sitä koskevan kuntalain 118 §:n mukaisen arviointiryhmän esityksen mukaiset toimenpiteet palveluiden edellyttämisen turvaamiseksi.
2. Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista kunnan omassa päätäntävällässä olevien menojen lisäystä. Tämä koskee sekä käyttötalous- että investointimenoja. Korotus on tarkoitettu osaksi kunnan oman talouden tervehdyttämistoimenpiteitä, joihin kunnan on syytä varautua korotuksesta riippumatta.
3. Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus on tarkoitettu varautumiseen niihin talouden tervehdyttämistoimenpiteisiin, jotka ovat syntyneet kunnan talouden aikaisemman kehityksen johdosta. Tällaisia tarpeita ovat varautuminen velanhoitokustannuksiin, alijäämien kattamiseen ja tiedossa oleviin tuloperusteiden muutoksiin.

Lemminkänselän kunta toi esiin arviointiryhmän työn aikana useita erilaisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä, jotka kohdistuivat vuosille 2024-2025. Toimenpiteet oli sisällytetty talousarvioon 2024 ja suunnitelmavuosille 2025-2026 euroina ns. tunnuslukutaulukoihin. Toimenpiteistä, joista oli tehty päätökset vuoden 2024 talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä koskivat pääosin henkilöstösäästöjä, jotka toteutuvat vain osittain. Vuodelle 2024 oli yhtenä tavoitteena kahden henkilötyövuoden säästö, mutta käytännössä toteutui vain puolen vuoden säästö. Vuoden 2025 toimenpiteet koskivat pääosin henkilöstösäästöjä 292 085 euroa ja

muut 53 300 eli yhteensä 345 385 euroa. Tavoitteena oli neljän henkilötyövuoden vähennys, joista on toteutunut kaksi. Talousarvioon 2025 on palautettu syksyllä 2023 laadittujen talouden tasapainottamisselvitysten toimenpiteet niiltä osin kuin ne eivät toteudu.

Tämän hetken talousarvion valmistelussa veroprosentti 9,9 veroprosentti tuottaa Kuntaliiton veroennustelaskurilla vuodelle 2025 tuloveroja 5 775 000 euroa eli muutos on +2,1 % tämän vuoden 5 6657 000 ennusteeseen verrattuna. Verotuloksi kirjattava on noin 7 285 000 euroa eli muutos on +1,7. Talousarvion valmistelussa lautakuntien esitykset huomioiden vuosikate olisi tällä hetkellä +584 806 euroa. Vuosikatteella ei ihan kateta tilikauden poistoja. Vuosikate riittää rahoittamaan vuodelle 2025 suunnitellut nettoinvestoinnit mutta ei lainanlyhennyksiä. Tilikauden tulos on hieman alijäämää ilman puunmyyntiä. Maksuvalmiutta turvaa edelleen 300 000 euron tililiemiitti.

Taseessa on kattamatonta alijäämää 453 900 euroa. Vuodelle 2024 arvioitu ylijäämä tilinpäätösennusteen mukaan oli 58 300 euroa ja muutetun talousarvion mukaan 106 700 euroa. Syyskuun toteuma näyttää tilikauden tulokseksi ylijäämää 318 800 euroa. Varovaisen arvion mukaan tilikauden 2025 tulokseksi on tavoitteellista saada 100 000 euron ylijäämä puunmyynnillä.

Väestöennusteen poikkeamat Tilastokeskuksen ennusteeseen tuo epävarmuutta, ennusteessa vuoden 2024 väkiluku on 2831. Syyskuun 2024 ennakkollinen väkiluku oli 2846 eli vähennystä 31.12.2023 tilanteeseen 16 henkilöä. Kun vuoden 2026 valtiosuudet määräytyvät 31.12.2024 väestön mukaan syyskuun väestötilaston mukaan laskien valtiosuudet vähenisivät vuonna 2026 lähes 90 000 euroa 2025 valtiosuuslaskurin luvuin.

Alustava talousarvio on oheismateriaalina.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Kati Rekola
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää merkitä talousarvion valmistelutilanteen tiedokseen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
	Merkittiin pöytäkirjaan, että talousasiantuntija Taina Koivisto osallistui tämän pykälän käsittelyyn.